

Projektbeskrivelse

Formål og baggrund

Randers Fjord har store naturmæssige værdier, som udgør et stort udviklingspotentiale. Derfor har Randers og Norddjurs Kommuner, LAG Randers, LAG Djursland, Visit Randers og Visit Djursland opstartet et samarbejdsprojekt omkring Randers Fjord med henblik på at gøre fjorden endnu mere attraktiv for både borgere og turister - med endnu bedre adgangsforhold til områdets natur og endnu flere oplevelser.

Randers Fjord er svær at få øje på i det flade landskab og adgangsforholdene til fjorden er begrænsede. Fjorden udgør en stor ressource, som endnu ikke er udnyttet. Derfor er der et stort udviklingspotentiale, som dette samarbejdsprojekt skal være med til at udnytte. Igennem projektet skal der arbejdes aktivt med forbedring af adgangsforholdene og områdets udviklingsmuligheder inden for bosætning, erhverv og turisme. Metoden hertil vil være samarbejde mellem kommuner, LAG, lodsejere, naturcentre, havne, turismeorganisationer, turismeaktører, foreninger, private virksomheder mv.

De to kommuner og LAG Randers er med i et pilotprojekt omkring konceptudvikling af naturparkbegrebet under Friluftsrådet. Her indgår kommunerne og LAG'en i et netværk bestående af repræsentanter fra syv andre danske naturområder. Kommunerne og LAG Randers er med i pilotprojektet med henblik på sparring og netværk samt mulighed for fundraising. Pilotprojektet under Friluftsrådet har givet anledning til at opstarte dette projekt, som skal være med til at sætte fokus på udvikling i området omkring Randers Fjord, med mulighed for på sigt at blive certificeret som naturpark, som rent branding- og turismemæssigt vil være positivt for området. Projektet vil understøtte flere punkter i de to kommuners visioner, politikker og planer, inden for adgang til natur, muligheder for friluftsliv, bosætning, bevarelse og formidling af såvel natur som kulturhistorie, erhvervsudvikling mm.

Projektet vil tage udgangspunkt i de forhold, faciliteter og aktiviteter, der i dag eksisterer omkring Randers Fjord samt de planer, som allerede foreligger for området. Ideen med projektet er at arbejde aktivt med adgang og oplevelser i området. En forbedret adgang ved Randers Fjord er en forudsætning for at få endnu større oplevelser til gavn for lokalbefolkningen, bl.a. via nærhed til naturen og formidling.

Da området primært er ejet af private lodsejere og der foreligger mange restriktioner på de fjordnære arealer, afhænger skabelsen af adgangen til området af et godt samarbejde mellem lodsejerne og de to kommuner. Det forventes, at der arbejdes løsningsorienteret fra alle sider. Området har store naturmæssige værdier, som er beskyttet via forskellig lovgivning. For at muliggøre en forbedret adgang vil det i et vist omfang være nødvendigt at dispensere fra lovgivningen, ud fra en balance mellem beskyttelse og benyttelse.

Et godt samarbejde mellem aktørerne skal være med til at skabe grundlag for flere besøgende og turister i området og heraf flere turismerelaterede virksomheder. Samtidig vil projektet kunne gøre området endnu mere attraktivt for nuværende beboere og for fremtidig bosætning. Eksempler på muligheder i området er etablering af fugletårne, stier, madpakkehuse, primitive overnatningspladser, ophalingspladser for kano og kajak,

adgangsmuligheder for lystfiskere, udnyttelse af lokalt producerede fødevarer, formidlingsfaciliteter, flere overnatningsmuligheder ol. Fokus vil være på naturoplevelser.

Igennem projektet tages der udgangspunkt i følgende vision og mål for området:

Vision: Randers Fjord skal være kendt som et område med stort naturindhold og med alsidige og attraktive oplevelsesmuligheder.

Mål:

- Benyttelse af området skal ske i respekt for områdets natur- og kulturværdier.
- Områdets lokale borgere og andre interessenter skal være drivkræfterne bag projektet.
- Områdets natur- og kulturværdier skal bevares, synliggøres og formidles.
- Oplevelsesmulighederne ved Randers Fjord skal forbedres.
- Adgangen til fjorden skal forbedres.
- Muligheder for nuværende turismeaktører skal styrkes, og der skal arbejdes for at også andre erhverv ser muligheder.

Projektorganisation

Følgende projektorganisation foreslås:

Styregruppe:

- Udviklingschef Kim Kofod Hansen (projektejer)
- Kultur- og Udviklingschef Helen Rosager, Norddjurs Kommune (projektejer)
- Natur- og Miljøchef Nels G. Markussen, Randers Kommune
- Trafik- og Miljøchef Lotte Sandsgaard, Norddjurs Kommune
- Turistchef Visit Randers Anne-Mette Knattrup
- Turistchef Visit Djursland Flemming Rasmussen
- Koordinator i LAG Randers, Mette Risager
- Koordinator i LAG Djursland, Karen Just
- Projektleder for Randers Kommune Hedda Møller (Dagmar Kristinsdottir fra oktober 2010 til august 2011)
- Projektleder for Norddjurs Kommune Kirsten Bjerg

Der vil blive afholdt styregruppemøder efter behov igennem projektperioden, således at tidsplan og fremdrift sikres. Styregruppen har beføjelse til at tage stilling til nødvendige, strategiske beslutninger om projektets retning og indhold.

Projektgruppe:

- Fra Randers Kommune: Erhverv og Udvikling 1 person (projektledelse og sekretær) og løbende inddragelse af repræsentanter fra Kultur og Fritid, Sundhed, Vej og Trafik, Natur, Teknik og Miljø Sekretariatet, Randers Ungdomsskole.
- Fra Norddjurs Kommune: Kultur og Udvikling 2 personer (projektledelse) og løbende inddragelse af repræsentanter fra kommunens andre forvaltninger.
- LAG koordinatore fra LAG Randers og LAG Djursland.
- Repræsentanter fra Visit Randers og Visit Djursland.

- Repræsentant fra Fjordcentret i Voer.

Projektgruppen mødes efter behov igennem projektperioden. Projektgruppen har beføjelser til at gennemføre projektet ud fra de retningslinier, som styregruppen sætter. Endvidere har projektgruppen beføjelse til undervejs at nedsætte arbejdsgrupper efter behov.

Politisk følgegruppe:

- Borgmester Henning Jensen Nyhuus, Randers Kommune
- Borgmester Jan Petersen, Norddjurs Kommune
- Formand for Miljø- og Teknikudvalget Kasper Fuhr, Randers Kommune
- Formand for Kultur- og udviklingsudvalget, Lars Møller, Norddjurs Kommune
- Repræsentant fra LAG Randers' bestyrelse
- Repræsentant fra LAG Djurslands bestyrelse
- Repræsentant for Visit Randers' bestyrelse
- Repræsentant for Visit Djursland' bestyrelse

Den politiske følgegruppes beføjelser er at vurdere projektet via sparring og information. Den politiske følgegruppe skal informere sit bagland med henblik på at sikre projektet opbakning i henholdsvis de to byråd, Lag bestyrelserne og turistorganisationernes bestyrelser. Gruppen forventes at mødes et par gange årligt.

Evt. brugerbaseret følgegruppe

Samarbejdspartnere:

De to kommuner vil løbende inddrage: Lodsejere i området, landbrugets organisationer, Skov- og Naturstyrelsen Kronjylland (ejer af Sødring Vildtreservat), Friluftsrådets lokalafdeling(er), Lokale afdelinger af Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening - afdeling Østjylland, Grønt Råd og Grønt Forum, lystbådehavnene, sejlere, Randers Havn, repræsentanter fra borger-/beboerforeninger i områdets landsbyer, digelaug, pumpelaug, Kulturhistorisk Museum, Djurslands Museum, lokalarkiverne i området, Danmarks Jægerforbund, sportsfiskere og industrifiskere, erhvervsdrivende inden for turisme mm.

Endvidere er det muligt at udnytte Randers Kommunes samarbejdsaftale med Aalborg Universitet, herunder anvende studerende som leverandører af muligt feltarbejde og undersøgelser.

Projektets tidsramme er i første omgang to år med afrapportering og evaluering i tredje kvartal 2012. Naturparkpilotprojektet under Friluftsrådet strækker sig frem til foråret 2012. Dog forventes det, at der efter tredje kvartal 2012 er sat gang i en række initiativer og aktiviteter, som muligvis skal drives videre under en anden form for organisering.

Projektets hovedaktiviteter

Det overordnede formål med projektet er, i samarbejde med de lokale, at skabe rammer for udvikling. Herunder ligger et ønske om at gøre Randers Fjord mere attraktivt for lokale og besøgende i området. Randers Fjord skal være et sted, man besøger som turist, og de lokale skal være stolte af deres område.

Projektet er inddelt i følgende hovedaktiviteter med tilhørende mål og succeskriterier:

1. Kortlægning af området

Mål: At skabe overblik over områdets udviklingspotentiale set ud fra balancen mellem benyttelse og beskyttelse af naturen. Området skal kortlægges via dataindsamling. Kortlægningen skal ske dels for at muliggøre en målrettet fælles indsats, og dels for at gøre det muligt at facilitere for borgerdrevne projekter. Der skal laves et kortmateriale, som viser, hvilke lovgivningsmæssige restriktioner der findes i området, hvad der findes i området af seværdigheder, faciliteter, interessante forhold med tilhørende historier mm.. Målet er at gøre det muligt at lave en zonerings af området, således at det tydeliggøres, hvor det kan overvejes at placere forskellige aktiviteter (ift. eksisterende lovgivning).

Succeskriterie: Kortlægningen bliver lavet med baggrund i en gennemgribende dataindsamling og den anvendes som et værktøj for fremtidige placeringer af projekter. Endvidere skal kortlægningen, sammen med andet input, være med til at danne grundlag for en evt. afgrænsning af en fremtidig naturpark.

2. Samarbejde med interessenter

Mål: Når kortlægningen er nogenlunde på plads, vil forskellige grupper af interessenter blive inddraget, jf. ovenfor. Der vil blive udarbejdet en separat plan, således der laves en koordineret indsats på baggrund af en interessentanalyse. Der vil samtidig blive udfærdiget en egentlig kommunikationsplan, som læner sig op ad planen for samarbejde.

Succeskriterier: Samarbejdsprocessen skal medvirke til, at der opnås en høj grad af medejerskab i projektet. Medejerskab skal sikre en høj levedygtighed for aktiviteterne.

Resultater

3. Adgangsforhold forbedres

Mål: Adgangen til fjorden skal forbedres. Rammer for friluftsliv og formidling ønskes forbedret. Udfordringen med adgangsforholdene ønskes især løst via lokalt engagement og frivillighed, f.eks. ved hjælp af 'Spor i landskabet'-projekter. Forbedring af adgangsforhold handler om forskellige målgrupper (f.eks. sejlere, gående, cyklende, ridende mm.).

Succeskriterier: Via dataindsamling og kortlægning skabes et overblik over de områder, hvor benyttelse kan foregå. Disse områder skal være udgangspunkt for områdets mulige stiforløb, ophalingspladser for kajak og kano, fiskepladser ol.

Succes vil være, at der er nogle borgere, som ser et potentiale i at etablere stiforløb, overnatningspladser, ophalingspladser ol. og at sådanne projekter

igangsættes. Det forventes dog, at forbedring af adgangsforholdene er en længerevarende proces.

4. Øget formidling

Mål: Der skal via projektet formidles om områdets kulturhistorie, friluftsfaciliteter, naturindhold og turismeudbydere. Formidlingen kan ske via en hjemmeside for projektet, via formidlingstavler i tilknytning til fjorden og de oplevelser, der ønskes formidlet til publikum samt via formidlingstavler på særligt udvalgte steder. Samtidigt skal der planlægges en særlig formidlingsindsats for områdets erhvervsliv, som har tilknytning til turisme.

Succeskriterie: Ud fra dataindsamling og kortlægning skabes et overblik over områdets formidlingspotentiale. Succes vil være at få formidlet områdets kvaliteter til besøgende, herunder skabelse af minimum fire brohoveder for formidling placeret på lettilgængelige steder langs med fjorden samt skabelse af formidling i selve området – efterhånden som adgangen forbedres.

5. Erhvervsfokus ift. turisme og oplevelsesøkonomi

Mål: Områdets eksisterende virksomheder, der har et turistfokus skal styrkes og deres konkurrenceevne skal forbedres. Dette vil blive gjort via et netværkssamarbejde, hvor virksomhederne kan spare med hinanden, vidende og finde deres individuelle og fælles styrker. Resultatet skal være fælles markedsføring af virksomhederne og evt. sæsonforlængelse. Der ud over skal der arbejdes på at få flere af områdets eksisterende virksomheder til at se et potentiale i at tilrette produktion og produkter til turister og andre besøgende i området. Det kan f.eks. være nicheproduktion indenfor fødevarerhvervet.

Succeskriterie: Et velfungerende netværk, som overlever, når projektet lukker ned.

Milepæle for projektets hovedaktiviteter

Følgende aktiviteter og milepæle refererer til de fem overordnede hovedaktiviteter, jf. ovenfor.

Aktiviteter 3. kvartal 2010

- Igangsættelse af dataindsamling og kortlægning af området.
- Udarbejde plan for samarbejde, herunder interessentanalyse og kommunikationsplan.

Aktiviteter 4. kvartal 2010

- Færdiggøre dataindsamling og kortlægning (forventning om, at kulturhistoriedelen tager tid).
- Færdiggøre plan for samarbejde med interessenter med tilhørende kommunikationsplan.
- Igangsætte arbejdet med at skabe aktiviteter og oplevelser ved og på fjorden i 2011 (naturformidling, kulturformidling, friluftaktiviteter ol.). For eksempel ved 'Fjordens og kystens dag', 'Naturens Dag', 'International Biodiversitets Dag', 'Trækfuglenes Dag', 'Turismens Dag' mm.

Aktiviteter 1. kvartal 2011

- Opstart af borgerinddragelse – her identifikation af mulige projekter.
- Igangsætte arbejde med formidling (informationstavler, elektronisk formidling mv. på udvalgte steder i området).
- Arbejde med at forbedre adgangsforholdene og tilhørende formidling.

Aktiviteter 2. kvartal 2011

- Formidlingsarbejdet fortsætter.
- Arbejde med at forbedre adgangsforholdene og tilhørende formidling.
- Arrangementer som for eksempel 'Fjordens og kystens dag'.
- Fundraising på mulige projekter (fonde, EU, sponsorer osv.).

Aktiviteter 3. kvartal 2011

- Opstart af erhvervsnetværk med turist- og oplevelsesøkonomisk perspektiv.
- Arrangementer som for eksempel 'Naturens Dag'.
- Arbejde med at forbedre adgangsforholdene og tilhørende formidling.
- Fundraising på mulige projekter (fonde, EU, sponsorer osv.).

Aktiviteter 4. kvartal 2011

- Arbejde med erhvervsnetværket.
- Arbejde med at forbedre adgangsforholdene og tilhørende formidling.
- Fundraising på mulige projekter (fonde, EU, sponsorer osv.).

Aktiviteter 1. kvartal 2012

- *Arbejde med erhvervsnetværket.*
- Arbejde med at forbedre adgangsforholdene og tilhørende formidling.
- Fundraising på mulige projekter (fonde, EU, sponsorer osv.).

Aktiviteter 2. kvartal 2012

- Arbejde med erhvervsnetværket.
- Arbejde med at forbedre adgangsforholdene og tilhørende formidling.
- Fundraising på mulige projekter (fonde, EU, sponsorer osv.).

Aktiviteter 3. kvartal 2012

- Evaluering.
- Afrapportering.

Risikoanalyse

Projektets største risiko er manglende opbakning blandt lodsejere og borgere i området langs med Randers Fjord. Arealerne langs med Randers Fjord er privatejet. Opbakning er nødvendig, idet det er disse mennesker, som via deres ejerskab til initiativet skal være med til at muliggøre ønsket om forbedret adgang, formidling og friluftsfaciliteter. Der vil i 3. og 4. kvartal 2010 laves en egentlig plan for samarbejde med interessenter med tilhørende kommunikationsplan. Planen skal tage hånd om denne risiko. Desuden vil der

gennem hele processen være dialog med borgere, foreninger, virksomheder etc., som skal være med til at skabe rammen for medejerskab og vilje til udvikling.

Foreløbige tanker om evaluering

Som et led i en omfattende borgerinddragelsesproces, vil der foretages en evaluering af den demokratiske inddragelse af borgere og brugere. Evalueringen forventes foretaget ud fra følgende kriterier:

1. Relevans af borgerinddragelsen
2. Målopfyldeelse (bred borgerinddragelse, høj grad af information, medejerskab, åbenhed for holdninger)
3. Effekter
4. Levedygtighed (fremadrettet)

Der ud over vil der laves en samlet rapport indeholdende en oversigt over opfyldelsen af projektmålene og med anbefalinger til en fremadrettet proces, hvis det vurderes at være nødvendigt.

Budget

Budgettet for initiativet er fortsat ukendt, idet der endnu ikke foreligger beskrivelser af konkrete aktiviteter og projekter. Når hovedaktiviteterne '*Kortlægning af området*' og '*Samarbejde med interessenter*' er overstået, vil der blive opstillet et egentligt budget.